

WAT MEN AL DOOR DE ELEKTRICITEIT DOEN KAN!

Ieder kent, althans bij naam, den goochelaar ROBERT-HOUDIN. Maar hetgeen welligt niet zoo algemeen bekend is, is dat diezelfde ROBERT-HOUDIN een goed physicus en mechanicus is, die op eene vernuftige wijze partij weet te trekken van hetgeen de wetenschap aangaande de werking der natuurkrachten leert. Ziehier eene beschrijving, door hem zelve onlangs gegeven in *Les Mondes*, XV, p. 663, van de verschillende toestellen en inrigtingen, waarvan hij zijne woning voorzien heeft en die grootendeels eene toepassing van de elektriciteit zijn.

„Eene laan, in regte lijn, verbindt Saint-Gervais aan mijne geboortestad, Blois. Aan het einde van die laan voert een weg, die daarmede een regten hoek maakt, naar ons dorp en naar mijne woning, de Priory. Wanneer men voor de Priory staat, heeft men vóór zich: 1) een hek voor den ingang der rijtuigen, 2) eene deur links, voor den ingang van bezoekers, 3) regts een brievenbus. Het huis ligt op 400 ellen van deze plek; eene breede en kronkelende laan voert daarheen door een klein park met eeuwenoude boomen.

De deur voor de bezoekers is wit geschilderd. Op die deur vertoont zich, op de hoogte van het oog, een vergulde koperen plaat, met den naam: ROBERT-HOUDIN.

Onder die plaat bevindt zich een kleine hamer of klopper, die desgelijks verguld is. De bezoeker ligt den klopper op, zoo weinig of zoo veel hij verkiest; maar hoe zwak het kloppen is, ginds, op 400 ellen afstands, weerklinkt dadelijk een luid schellen door al de deelen van het huis, zonder echter zelfs het teederste oor onaangenaam aan te doen, en houdt niet op dan wanneer het slot geopend is. Om dit slot te openen, heeft men slechts op een in de vestibule zich bevindenden knop te drukken. Het is ongeveer het touw van den portier. Door het ophouden van het schellen wordt de bediende gewaarschuwd, dat het doel

bereikt is. Op hetzelfde oogenblik dat het slot open springt, verdwijnt plotseljk de naam van ROBERT-HOUDIN en wordt vervangen door eene porseleinen plaat, waarop met groote letters staat: *Entrez!* De bezoeker treedt binnen, terwijl hij de deur open stoot, die hij zelfs niet de moeite behoeft te nemen om te sluiten, daar een veer dit voor hem doet. Maar eenmaal de deur gesloten zijnde, kan men er niet weder zonder zekere formaliteiten uitgaan.

Terwijl de deur zich opent, komen, bij hare plaatsing onder tweederlei hoek, in het huis twee schellen van zeer verschillenden toon in beweging; sluit de deur zich, dan wordt bij gelijke hoeken hetzelfde geschel herhaald. Deze vier toonen, ofschoon door verschillende bewegingen veroorzaakt, komen in de Priory aan na gelijke tusschentijden van stilte.

Komt een enkele bezoeker, dan klopt hij aan, men opent; hij gaat binnen en de deur sluit zich dadelijk weder. De vier schel-toonen hebben elkander na gelijke tusschentijden opgevolgd: ting.... ting.... ting.... ting.... Men besluit hieruit in de Priory, dat er slechts één persoon is binnen gekomen.

Gesteld nu dat er meerdere bezoekers komen. De eerste bezoeker opent de deur, gaat binnen en, volgens de eerste regels der wellevendheid, houdt hij haar open, totdat ieder er is doorgegaan; daarop sluit zich de deur weder. Daar nu de tijd tusschen de beide eerste schel-toonen en de beide laatste evenredig is aan het getal der personen, die binnen gekomen zijn, zoo hebben de schellen

ting.... ting..... ting.... ting....

doen hooren, en voor een geoeffend oor is het niet moeilijk ten naastenbij te bepalen, hoe groot het getal der personen is, die zijn binnengetreden. Hij, die een gewoon bezoeker van het huis is, wordt gemakkelijk herkend: hij klopt, en, wetende wat gebeuren zal, blijft hij niet staan om de aardigheden aan de deur op te nemen, maar zoo dra men hem geopend heeft, verneemt men de vier schel-toonen met gelijke tusschentijden, ten teeken dat hij is binnengekomen. Zoo gaat het niet met eenen nieuwen bezoeker. Bij het verschijnen van het woord *Entrez*, staat hij verwonderd stil; eerst na eenige oogenblikken stoot hij de deur open en de vier toonen kondigen der Priory aan, dat een nieuwe gast in aantogt is.

Een bedelend reiziger ligt slechts even den klopper op; hij vreest onbescheiden te zijn; hij aarzelt binnen te treden, en, indien hij het

doet, dan geschiedt het na eenige oogenblikken wachtens en met onzekerheid. De onzekere en onregelmatige toonen der schellen geven deze terug; men ziet den armen drommel als het ware binnenkomen en gaat hem met zekerheid te gemoet. Men heeft zich nog nooit vergist.

Stellen wij nu, dat men mij een bezoek met rijtuig komt brengen. De koetsier daalt van zijn bok af; hij laat zich eerst de kleine deur openen en treedt binnen. Nu vindt hij den sleutel van het hek aan de binnenzijde opgehangen, waar een opschrift dezen aanwijst, en hij behoeft slechts het dubbelhek te openen. Deze beweging wordt gehoord en zelfs gezien in het huis, door middel van een in de vestibule geplaatst bord, waarop de woorden geschilderd zijn: *les portes des grilles sont*, waarna beurtelings de woorden *ouvertes* of *fermées* daarachter verschijnen, al naar gelang het hek werkelijk open of gesloten is. Met dit bord kan ik, elken avond, op eenen afstand herkennen, of de toegang tot de plaats gesloten is of niet.

Gaan wij thans over tot de brievenbus. Zij wordt gesloten door een klein deurtje, dat zich beweegt als een wipbrug en, zoodra dit geopend wordt, wordt daardoor op de Priory een elektrieke schel in beweging gebracht. De brievenbesteller heeft order al de dagbladen en circulaires op eens in de bus te werpen en daarna de brieven een voor een. Zoo wordt men derhalve in huis gewaarschuwd, hoevelen van de laatste er aangekomen zijn.

Ten einde den last te vermijden van de brieven te moeten verzenden naar het postkantoor in het dorp, schrijft men deze des avonds. Nu draait men een wijzer of commutator om; hierdoor gaat de waarschuwing den omgekeerden weg; de brievenbesteller hoort nu aan de bus een schel klinken, met andere woorden hij schelt zich zelve om naar het huis te gaan en daar de brieven te halen.

Mijn *elektrische portier* laat mij dus niets meer te wenschen overig. Hij doet zijn dienst zoo naauwkeurig mogelijk; hij is volkomen te vertrouwen; zijne bescheidenheid is zonder gelijke; wat zijn traktement aanbelangt, zoo twijfel ik, of het mogelijk is minder te geven voor eenen zoo volmaakt bediende.

Ziehier nu eenige bijzonderheden over de manier, waarop ik mij

verzekert, dat mijn paard geregeld gevoerd wordt en zijn portie ontvangt. Ik had vroeger een knecht, die ijverig en vlug was en groote ingenomenheid betoonde met de kunst, welke vroeger door zijn meester werd uitgeoefend. Hij kende echter slechts een enkele toer, maar die voerde hij dan ook met eene buitengewone bekwaamheid uit. Hij veranderde namelijk mijn haver in vijf francs-stukken. Nu is dit niet meer mogelijk.

De stal ligt op een veertig ellen afstands van het huis. In weerwil van dien afstand, geschiedt de haver-toedeeling uit mijn kamer. Eene pendule is daarmede belast, door middel van een elektrische verbinding. Driemaal daags op een vast uur heeft zij plaats. Het werktuig, waardoor de toedeeling geschiedt, is zeer eenvoudig; het is een vierkante trommel, die de gedaante van een trechter heeft, waardoor de haver in vooraf geregelde hoeveelheden loopt.

Maar, zal men mij te gemoet voeren, kan men aan het paard dan niet den haver ontnemen, als deze in den bak valt? Neen, want de inrigting is zoodanig, dat, wederom door eene elektrische verbinding, zij niet werkt, tenzij de deur van den stal met den sleutel gesloten is. — Maar kan dan de dief zich niet met het paard laten opsluiten? — Dit is niet mogelijk, omdat het slot alleen van buiten dicht gaat. — Dan zal hij wachten totdat al de haver gevallen is, om dien dan weg te halen. — Ja, maar dan wordt men daarvan gewaarschuwd door een schel in huis, die verraad, dat de deur geopend is voordat het paard zijn portie haver geheel heeft opgegeten.

De pendule, waarvan ik zooeven sprak, is bovendien nog belast door een elektrischen geleiddraad het uur over te brengen naar twee groote wijzerplaten, waarvan de een geplaatst is voor in den gevel van het huis, de andere boven de woning van den tuinman. De eerste dier wijzerplaten wordt door al de dalbewoners gezien; de tweede, die zich juist tegenover de vensters van het huis bevindt, wijst aan de bewoners daarvan den tijd aan. Overigens wordt, op gelijke wijze, de tijd binnen'shuis nog over verscheidene kleinere wijzerplaten verdeeld.

Voor al die uurwijzers moest een enkele klok dienen, die groot genoeg was om niet enkel door de bewoners van de Priory, maar ook door die van het dorp gehoord te worden. Boven het dak van het huis bevond zich een klein koepeltje en daaronder een klok, die bestemd

was om de bewoners voor de maaltijden zamen te roepen. Ik plaatste onder die klok een raderwerk, dat sterk genoeg was om den hamer op een verlangden tijd op te ligten. Maar daar het gewigt, dat daaraan hing, dagelijks zoude moeten worden opgewonden, maakte ik daartoe gebruik van een verloren kracht, of, om juister te spreken, van eene kracht, die niet gebruikt werd. Ik bragt namelijk tusschen de openslaande deur van de keuken, die gelijkvloers is, en den toestel, waardoor het gewigt wordt opgewonden en die boven op zolder geplaatst is, een verband aan in diervoege, dat de bedienden al loopende gedurende hun werk, als van zelf en zonder dat zij het weten, het gewigt optrekken. Het is bijna een *perpetuum mobile*, waarmede men zich niet te bemoeijen heeft. Een elektrische stroom, die door mijne pendule verdeeld wordt, brengt den hamer in beweging en doet hem evenveel slagen geven als het uur is.

Het is wederom diezelfde pendule, welke, elken ochtend, door middel van elektrische overbrenging, drie personen op verschillende uren doet ontwaken, te beginnen met den tuinman, en hen dwingt op te staan, wanneer zij wakker zijn. De in beweging gebragte wekker houdt namelijk niet op te luiden, voordat men opstaat en op een kleinen knop drukt, die zich aan het tegenovergestelde einde van de kamer bevindt.

Vooral mijn arme tuinman heeft veel van mijne elektriciteit te lijden. Zoude men gelooven, dat hij mijn broeikas niet tien graden te hoog of drie graden te laag kan verwarmen, zonder dat ik er van gewaarschuwd word. Den volgenden ochtend zeg ik hem: „Jan, mijne oranjeboomen loopen gevaar van te bevrozen, de thermometer is van nacht onder nul gedaald,” of: „Jan, gij hebt te hard gestookt, mijne geranium's loopen gevaar van te verbranden.” Jan krabt zich achter de ooren, maar antwoordt niet; ik ben verzekerd, dat hij mij voor een tovenaars hofhoudt.

Deze thermo-elektrische inrigting gaat ook door mijn houtmijt, om mij van het minste begin van brand te waarschuwen.

Hoewel niet in het bezit van vele kostbaarheden, zoo wil ik toch liefst behouden wat ik heb, en daarom heb ik eenige voorzorgen tegen de dieven genomen. De deuren en de vensters van mijn huis zijn alle van een elektrischen toestel voorzien, waardoor zij verbonden zijn met

de klok en wel zoo, dat wanneer er een van hen open gaat, de klok zoolang luidt als de deur of het venster open is. Maar hoe lastig, dat altijd de klok begint te luiden, wanneer men een venster opent of de deur uitgaat! Niet alzoo; het verband wordt gedurende den dag verbroken en slechts te middernacht daargesteld, en het is wederom de pendule, die zich met die zorg belast.

Wanneer wij van huis afwezig zijn, dan blijft de elektrische verbinding voortdurend bestaan, en, mogt er een deur of raam geopend worden, dan begint de groote klok zonder ophouden te luiden, alsof het een alarmklok ware. De tuinman en zelfs de bureu worden aldus ge-waarschuwd en de dief loopt groot gevaar van gepakt te worden.

Dikwijls vermaken wij ons met pistoolschieten. Wij hebben daarvoor een goede schietbaan. Treft iemand het middelpunt der schijf, dan ziet de schutter boven zijn hoofd dadelijk een bladerenkrans verschijnen. De kogel en de elektriciteit wedijveren hier in snelheid, want, hoewel het elektrisch sein slechts ontstaat op het oogenblik van het treffen, heeft de bekrooning op hetzelfde oogenblik plaats.

In mijn park is een holle weg, dien men soms genoodzaakt is over te gaan. Er is daarover noch brug noch vonder. Maar op den rand van de kloof ziet men een kleine bank; de wandelaar gaat er op zitten, en hij zit er nauwelijks op, of hij wordt naar den overkant gedragen. De reiziger staat op en verlaat de bank en dadelijk keert de bank naar de andere zijde terug. Een tweede bank, op gelijke wijze ingerigt, geeft den wandelaar gelegenheid weder over de kloof te komen.

Ik besluit hier mijne beschrijvingen. Mag ik niet nog eenige kleine verrassingen verzwijgen, welke den bezoeker wachten, die den geheimvullen klopper oplicht, waaronder de naam staat van ROBERT-HOUDIN?"

Hg.
